

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Översyn av vägtrafiklagens bestämmelser om rattfylleri

1994-95

nr 16

HM nr 78

SAMMANFATTNING

Motionärernas förslag

Motionärerna hänvisar till den ändring av strafflagen varigenom nya bestämmelser om rattfylleri och fylleri i sjötrafik trätt i kraft från och med den 1 september 1994. Lagändringen innebär bl.a. att gränsen för grovt rattfylleri sänkts. Enligt motionärerna råder osäkerhet om hur bestämmelserna skall tillämpas på Åland, varför de föreslår att lagtinget hemställer om en översyn av vägtrafiklagens bestämmelser om rattfylleri.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att motionen måtte förkastas men anför i betänkandet vissa synpunkter till landskapsstyrelsens kännedom.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Enligt 1951 års självstyrelselag 11 § 2 mom. 13 punkten tillkom rätten att lagstifta om den allmänna strafflagen och övriga straffbestämmelser (förutom bötesstraff och utsättande av vite) rikets lagstiftande organ. Genom den nya självstyrelselagens 18 § 25 punkten har landskapet numera lagstiftningsbehörigheten i fråga om beläggande av straff och storleken av straff inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet.

I 75 § vägtrafiklagen för landskapet Åland (27/83) anges att bestämmelser finns i strafflagen om bl.a. rattfylleri och grovt rattfylleri. Vägtrafik är ett område som såväl enligt den gamla som den nya självstyrelselagen underlyder landskapets lagstiftningsbehörighet. Enligt den gamla självstyrelselagen, som gällde vid vägtrafiklagens tillkomst, hade landskapet däremot inte rätt att lagstifta om andra straffbestämmelser än böter, varför hänvisningen till rikets strafflag i lagtexten närmast är av upplysande natur. Straff för rattfylleribrott begångna i landskapet har således utdömts i enlighet med strafflagens bestämmelser. Av den behörighetsöverföring som ägt rum följer att rätten att straffbelägga bl.a. rattfylleri och rattfylleri numera är en landskapets angelägenhet.

Genom en ändring av 23 kap. strafflagen (FFS 655/94), som trädde i kraft den 1 september 1994, d.v.s. efter den nya självstyrelselagens ikraftträdande, har vissa straffbestämmelser om trafikfylleri ändrats. Bl.a. har gränsen för grovt rattfylleri sänkts

från 1,5 till 1,2 promille alkoholhalt i blodet.

Enligt den nya självstyrelselagens 71 § skall, om till landskapets lagstiftningsbehörighet överförs ett område som tidigare har reglerats genom rikslagstiftning, den lagstiftning som inom ifrågavarande rättsområde tillkommit före den nya självstyrelselagens ikraftträdande fortfarande tillämpas i landskapet till dess den upphävs genom landskapslag.

Utskottet har erfarit att olika myndigheter framfört divergerande uppfattningar om enligt vilken lagstiftning på Åland begångna rattfylleribrott numera skall straffbeläggas. Motionärerna anför att osäkerhet råder om hur bestämmelserna skall tillämpas på Åland. Menings-skiljaktigheterna avser närmast frågan om den ändring av strafflagen som trädde i kraft den 1 september 1994 skall tillämpas av domstolarna eller om de bestämmelser som gällde vid den nya självstyrelselagens ikraftträdande den 1 januari 1993 fortfarande skall tillämpas.

Utskottet konstaterar att det ankommer på domstolarna att i varje enskilt fall på eget ansvar och utgående från föreliggande omständigheter avgöra vilken lagstiftning som är tillämplig i ett enskilt fall och hur lagstiftningen skall tolkas. Det ankommer inte på lagtinget eller landskapsstyrelsen att såsom lagstiftande respektive förvaltande organ anföra synpunkter på hur domstolarna utövar sina funktioner. Däremot kan självfallet dessa organ göra politiska bedömningar av hur exempelvis rattfylleribrotten bör straffbeläggas. Enligt vad utskottet erfarit har dock landskapsstyrelsen inte tillsviare initierat någon diskussion i den frågan. Utskottet vill därför uppmärksamma landskapsstyrelsen på att det lagtekniskt och ur upplysningssynpunkt inte är ändamålsenligt att vägtrafiklagen inte tydligare anger hur rattfylleribrotten bestraffas.

På basen av de synpunkter som framkommit i ärendet anser utskottet att någon hemställan till landskapsstyrelsen inte är påkallad. Utskottet vill dock uppmana landskapsstyrelsen att närmast ur lagteknisk synvinkel överväga behovet av förtydliganden i eller kompletteringar av vägtrafiklagens straffbestämmelser.

ÄRENDETS BEHANDLING

Utskottet har den 3 april 1995 inbegärt lagutskottets yttrande över motionen.

Utskottet har i ärendet hört lantrådet Ragnar Erlandsson, t.f. lagberedningschefen Lars Karlsson och lagmannen i Ålands tingsrätt Kim Fröman.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Sune Eriksson, vice ordföranden Sundback, ledamöterna Christer Jansson och Sirén samt ersättaren Sjöstrand.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget med förkastande av hemställningsmotionen nr 78/1994-95 bringar betänkandets motivering till landskapsstyrelsens kännedom.

Mariehamn den 30 maj 1995

Ordförande

Sune Eriksson

Sekreterare

Lars Ingmar Johansson